

I. Rolul limbilor moderne în formarea celor opt competențe cheie europene, raportat la profilul de formare al absolventului

Programele școlare de limbi moderne pentru ciclul superior al liceului au fost elaborate avându-se în vedere planurile-cadru, curriculumul pentru limbi moderne parcurs de elevi în ciclul inferior al liceului, precum și documentele europene privind formarea competențelor cheie necesare învățării pe toată durata vieții. Din această perspectivă, curriculumul pentru limbi moderne formează, pe baza achizițiilor dobândite până la finalul învățământului obligatoriu, competențe de comunicare în limba modernă, facilitând, în același timp, dezvoltarea competențelor cheie în cele opt domenii identificate la nivel european, domenii asumate și de sistemul de învățământ românesc.

Competențele cheie structurează un profil de formare european pentru absolvenții învățământului preuniversitar. Profilul de formare al absolventului de liceu este definit de documentul de politici *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național* (aprobat prin OME nr. 3239/2021), elaborat pe baza prevederilor Recomandării Consiliului Europei privind competențele cheie, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning - 2018/C 189/01).

Competența cheie de comunicare într-o limbă modernă se formează concentric, de-a lungul celor patru ani de studiu în liceu și transversal cu celelalte competențe cheie. Demersul didactic în cadrul orelor de limbă modernă oferă o învățare autentică, diferențiată și individualizată, ce va permite formarea progresivă a competențelor cheie. Abordarea interdisciplinară, axată pe caracteristicile culturii europene, pe tendințele muncii în societatea actuală, asigură flexibilitate în parcursul educațional al elevului, permite organizarea unor activități în ritm propriu, în funcție de interese, particularități de vârstă și individuale, în care cuvântul cheie rămâne „competența”.

Disciplinei *Limba modernă* îi revine rolul de a-i oferi elevului instrumente de operare care să-l sprijine în formarea sa în domeniul educațional, personal și care să creeze premisă pentru formarea în domeniul profesional, totul sub semnul unor valori dezirabile incluse în competențe.

Profesorul de limba modernă va dezvolta la elevi **competența cheie de multilingvism** astfel încât elevul să poată recepta și interpreta concepte, idei, opinii, inclusiv de mediere și transfer, să participe la interacțiuni verbale prin adaptarea limbajului la diverse contexte sociale și culturale.

Acest lucru nu presupune însă excluderea celorlalte șapte competențe cheie: studii contrastive, pentru dezvoltarea **competenței de literație**, folosirea unor documente autentice, documente audio-video în limba modernă, utilizarea instrumentelor și metodelor matematice pentru analiza unei situații date, rezolvarea unor probleme în situații diverse, dezvoltarea unui demers investigativ privind procese naturale și tehnologice relevante, comunicarea concluziilor rezultate, precum și a raționamentului acestuia, realizarea, individual sau în echipă, a unor proiecte și explorarea unor procese naturale și tehnologice din perspectiva avantajelor, limitelor și riscurilor, promovarea unor obiceiuri de viață echilibrată, a unui stil de viață sănătos și a unor principii de dezvoltare durabilă (**competență matematică și competențe în științe, tehnologie și inginerie**).

Competența digitală poate fi dezvoltată prin folosirea paginilor Internet, a documentelor audio-video (programe radio și TV), a textelor funcționale cu conținut operațional (formulare, corespondență, prospecte) sau a textelor de popularizare (știri/articole de presă, texte publicitare), în scopul construirii unui complex digital de resurse și aplicații digitale, al participării active și creative în cadrul unor comunități virtuale de învățare, relevante pentru nevoile și interesele personale sau profesionale viitoare, evaluării critice și reflexive cu privire la impactul tehnologiilor de informare și comunicare asupra propriei învățări.

Abordarea unor teme privind autonomia în învățare, elaborarea unui plan de dezvoltare personală care să vizeze armonizarea dintre propriul profil și diversele oportunități profesionale, selectarea unor activități de învățare care presupun reflecția critică asupra rezultatelor învățării prin raportare la exigențele proprii și la așteptările celorlalți, interacțiunea pozitivă cu alții într-o diversitate de contexte, manifestarea toleranței față de puncte de vedere diferite, deschiderea pentru rezolvarea de conflicte, încredere și empatie, manifestarea rezilienței în gestionarea parcursului personal, social și de carieră, prin modul de abordare a obstacolelor și a schimbării, în diferite contexte de viață vor dezvolta **competența personală, socială și de a învăța să înveți**.

Prin analizarea unor texte cu teme sociale și civice sau organizarea unor activități specifice, elevii vor deprinde coduri de comportamente, concepte de democrație, civism, drepturi și responsabilități, vor manifesta un comportament pro-activ și responsabil care să încurajeze integrarea socială și interculturalitatea, relaționarea pozitivă cu ceilalți, în diferite contexte de viață, prin recunoașterea valorii și a demnității propriei persoane și a celorlalți, a diversității, a coeziunii sociale și a nonviolenței, poziționarea critică la fenomene și procese economice și sociale, inclusiv mass-media într-o societate democratică, pentru luarea unor decizii argumentate (**competența civică**).

Competența antreprenorială poate fi dezvoltată prin proiecte sau jocuri de rol, care pun elevii în situații concrete de comunicare cu aplicabilitate pe piața muncii: manifestarea inițiativei, a creativității în punerea în practică a unor idei inovative, manifestarea unor abilități de management de proiect, care presupun activități de analiză, conducere, delegare de competențe, negociere, obținerea unor rezultate în condiții de eficiență, evaluarea și asumarea riscurilor, luarea unor decizii informate în situații de incertitudine și risc, prin comunicare și negociere cu ceilalți, evaluarea propriilor puncte tari și puncte slabe, a oportunităților pentru viața personală, socială și profesională, în vederea stabilirii unor roluri actuale și de perspectivă.

Documentele autentice utilizate ca suporturi de învățare (pasaje din filme, imagini, texte literare sau non-literare, benzi desenate etc.) transmit elevilor elemente de cultură și civilizație, contribuie la promovarea unor bunuri culturale și de patrimoniu și a unor inițiative și proiecte culturale la nivelul școlii și comunității, la dezvoltarea simțului estetic prin valorificarea propriilor abilități creative, la o abordare etică și responsabilă a proprietății intelectuale și culturale, la investigarea modului în care diferitele forme culturale prezintă, reprezintă și transformă lumea, din perspectiva diversității culturale, a identității personale și a celei de grup, dezvoltând **competența de sensibilizare și exprimare culturală**.

În mod concret, profesorul de limba modernă poate pune în practică dezvoltarea competențelor cheie, familiarizându-se cu descriptorii din profilul absolventului de liceu și adresându-și întrebări privind contextualizarea curriculumului prin adaptare la nivelurile și interesele elevilor din clasa respectivă, precum:

- Cum pot aborda și forma fiecare competență cheie în cadrul orelor la disciplina pe care o predau?
- Ce contexte de învățare sunt adecvate pentru a dezvolta fiecare competență cheie?
- Cum poate contribui disciplina pe care o predau la diversificarea celorlalte șapte competențe cheie?
- Ce modalități de management al clasei și de feedback pot proiecta pentru a dezvolta fiecare competență cheie?